

Če še ne veste, je Evropska unija dobila svojega prvega *prvega moža*. Ker gre za nekega precej neatraktivnega Belgijca, ki ga je do prejšnjega petka poznalo skoraj izključno širše občestvo v državah Beneluksa, vam manjko informiranosti tokrat zagotovo gre odpustiti. Jasno, zanj niste uspeli niti glasovati, pa ste ga že dobili, o njem pa ste par stavkov slišali kvečjemu v kakšni informativni oddaji po televiziji. Poleg tega človek pač ni tisti pop-lepotec

Tony Blair

, da bi o njegovi "izvolitvi" poznavalsko trobile tudi stare mamke in najstniki, ki radi vrtijo eMTivi. Vsaj flamska polovica Belgije kipi od ponosa, ostalim je pa bolj kot ne vseeno; upravičeno, saj bistvenih sprememb ne gre pričakovati.

Herman Van Rompuy se bo torej v zgodovino Unije vpisal kot prvi človek, ki je po uveljavitvi Lizbonske pogodbe postal prvi polnopravni predsednik zveze (do sedaj so se začasni predsedniki rotirali glede na predsedovanje Svetu EU), ki je s tem dejanjem po mnenju *zelenega*

evropskega parlamentarca

Daniela Cohn-Bendita

dosegla

najnižjo točko v svoji zgodovini. Šlo je namreč za klasičen kompromis med velesilami in lovljenje najnižjega možnega skupnega imenovalca, ki je ob Van Rompuyu za zunanjo ministrico naplavil Britanko

Kathy Ashton

, za katero je velezvezda svetovnega formata celo novi predsednik. Dejstvo, da gre za izjemno vprašljivo izbiro dvojca skoraj brez izjeme izpostavljaajo vsi evropski časniki, če izvzamemo Belgijske seveda, da bo Evropsko unijo navzven predstavljala državljanka Velike Britanije pa je že samo po sebi vredno dviganja obrvi.

Izpostavljeni problem Cohn-Bendita, znanega po svojem udejstvovanju v gibanjih koncem šestdesetih, drži, a v resnici zaradi drugačnih razlogov, kot jih navaja sam. Njihovo večplastnost

bi lahko sledili nekaj desetletij, če ne stoletij v zgodovino Evrope, a ker bi bila zgodovinska lekcija na tem mestu neprimerna in le stežka izvedljiva, bomo zgodbo odpeljali le za nekaj let nazaj, ob tem pa izpostavili le, da je Evropska unija že od začetkov izključno projekt elit, grajena je torej izključno od zgoraj navzdol. Kdor vsaj z levim očesom spremlja njeno delovanje, pa tudi dobro ve, da je Lizbonska pogodba, ki je po agoniji s sprejemanjem končno uveljavila položaj predsednika, le prebarvana Ustava za Evropo, ki so jo zavrnilo na večih referendumih po državah EUja. Če poenostavimo, sta bila za to zavrnitev kriva predvsem dva razloga: na eni strani so kritiki izpostavljali njeno prostotržno oz. neoliberalno naravnost (pri tem je prednjačilo predvsem s strani levice izvrstno mobilizirano ljudstvo v Franciji), na drugi strani so stali kritiki s skrajne desnice, ki so se bali še večje topitve suverenosti lastnih nacionalnih držav, pričakovano pa so zavzemali (velikokrat skrajno) populistično-nacionalistično retoriko.

Najpreprosteje bi bilo uporabiti Cohn-Benditove besede in zapisati, da je v resnici bila Ustava tista najnižja točka, ki je nato skozi zadnja vrata preko Lizbonske pogodbe nič kaj prijetno spolno zlorabila državljane Evropske unije. Besedičenje, da gre v obeh primerih za relativno nepomembni zadevi, ki smo jih lahko slišali tudi iz (sicer izjemno redkih komentarjev) slovenske civilne družbe in implicitno tudi politikov, je precejšnja brca v temo: čeprav se tekoča politika ureja preko posameznih aktov, politik in direktiv, gre za izjemno pomemben temeljni okvir Unije. Torej, da rečemo, vnaprej dano strukturo delovanja, ki je sicer prilagodljiva, a le do vsaprej določene mere. Obstaja več kot dovolj dobrih razlogov, da je najostrejša kritika marksistov letela proti kapitalistični državi, ki se je skrivala pod (ustavno izgotovljenim okvirom) liberalne demokracije.

A zanimivo dejstvo je, da je Cohn-Bendit bil precej goreč zagovornik tako Ustave kot pogodbe. To ni zanemarljivo dejstvo, saj nam daje vedeti, da je situacija bila precej bolj zapletena, kot se morda zdi na prvi pogled. Krivdo temu bi lahko pripisali tudi temeljnemu paradoksu Evropske unije, ki se vrti na različnih ravneh in h kateremu se bomo še vrnili, pomembno je izpostaviti predvsem, da se vztrajno in neprestano obnavlja, ob trenutni konstelaciji političnih sil pa ni jasnega odgovora, kako ga preseči (če je to sploh mogoče). Za kako zapleteno situacijo je šlo, pove zanimivo *prestopicanje* (vsaj navidezno) enega najvplivnejših intelektualcev Evrope **Jürge na Habermasa**

, ki je prav letos praznoval okroglih osemdeset let življenja. V odprtem pismu francoski leviski je namreč ostro kritiziral njihovo odločitev za nasprotovanje Ustavi - kljub temu, da bi ga le norec opredelil kot zagovornika neoliberalnega projekta (kar ustava skoraj *de facto*

je bila, to je priznaval tudi sam) ali ga uvrščal kam drugam kot na evropski levi intelektualni pol. Še bolj zanimivo je, da je v trenutku padca Ustave Habermas nato to dejanje sprejel z odobravanjem!? Nekaj podobnega velja za Italijanskega (neo)marksista

Tonija Negrija

, ki si je z javno podporo projektu Ustave prislužil številne kritike z levice, velikokrat celo iz skoraj identičnega tabora, ki naj bi mu *pripadal*

sam. Kje torej ležijo razlogi za takšno razcepljenost ob Ustavi in nato Lizbonski pogodbi, ki sta, če se vzdržimo evfemizmov, veliko prostora za izživiljanje dali kapitalu, nič pravic pa delu?

Velik del levice, ki je odkrito nasprotoval anti-socialni zasnovi Ustave, je svoje moči v agitiranju

in oporečništvu hočeš-nočeš združil z reakcionarnimi silami nacionalizmov. To ni bil "problem" le pri neoliberalni Ustavi, ampak se pojavlja pri skoraj vseh protestih proti svetovnim finančnim institucijam in globalizmu, kjer poleg progresivne levice protestirajo tudi reakcionarni skrajni desničarji, hujskajoči rasisti, neo-nacisti. Kljub temu, da je argumentacija teh dveh družbenih sil seveda diametralno nasprotna, je (na primer) v primeru kritike Ustave letela proti istemu cilju in bi prinesla isti izid: njen padec in ohranitev obstoječe stopnje suverenosti nacionalne države. Izjemna razdrobitev levice je nazorno pričala o tej problematiki: ostajanje na načelih socialne pravičnosti in egalitarnosti je bilo nekompatibilno z zaželjenim *kozmpolitizmom*, nadaljevanjem integracije in predvsem preseganjem skrajno neumnih nacionalističnih argumentacij. In seveda obratno. Čeprav trditev

Massima De Angelisa

, da ni nobene potrebe po glasovanju za neoliberalne dokumente, ker je kritiko kapitalizma

vsekakor mogoče peljati tudi mimo izgraditve Imperija, ostaja dejstvo, da je takšna drža pretirano idealistična, saj evropske elite niso in tudi ne nameravajo poslušati radikalnih kritik njihovih pristopov. Ne-bitni slišan pa je skoraj enako, kot ne-obstajati v javni sferi. Obe odločitvi, tako za Ustavo kot proti njej, sta s seboj nosili pozitivne in negativne konsekvence, zato pravzaprav ni šlo za vprašanje pragmatizma ali/in načel, ampak preprosto za vprašanje, katerim načelom se je bolj

smiselno

odpovedati.

Ob naštetih dejstvih zadnja kritika Cohn-Bendita postane vprašljiva, enako problematična tudi prvotna predpostavka Habermasa, da bi z Lizbonsko pogodbo Evropska unija dobila svojega prvega moža (še prej pa seveda, da bodo o njem lahko odločali volivci). Še *post festum* je težko ugibati, kateri tabor je imel bolj prav - porota še ni podala sodbe, bi rekli Angleži. Neizpodbitno dejstvo pa je, da je Van Rompuy daleč od kakršnegakoli predstavnika Evrope, prej je nadgrajena funkcija usklajevalca in koordinatorja nacionalnih interesov, in še manj je človek, ki bi lahko poteze vlekel samostojno. Še naprej bo ostalo popolnoma nejasno od kje v tej tehnokratski ureditvi odločitve in na kateri točki ter koga natanko kritizirati -

to so preprosto direktive Evrope, ki jih je treba spoštovati

, je najpogostejša stvar, ki se jo lahko sliši, ko poslanci slovenskega parlamenta dvignejo roke od kakršnekoli odgovornosti, kot da so odločitve prišle iz zraka. Tako

Nicolas Sarkozy

kot

Angela Merkel

, konzervativna voditeljja, ki sta bila najbolj zaslužna za njegovo "izvolitev", oziroma bolje rečeno imenovanje, sta že dala precej jasno vedeti, da vzvodi moči ostajajo trdno v rokah nacionalnih držav in da naj Van Rompuy ne poizkuša s kakšnimi solo podvigi.

S tem trčimo ob osrednji paradoks Evropske unije, o katerem smo že zapisali nekaj stavkov. Mediji so po vrsti spraševali za mnenje o Van Rompuyu in baronici Ashtonovi evropske parlamentarce izvoljene s strani slovenskih državljanov, čeprav pri njuni izbiri niso imeli nobene besede. Najbrž so v četrtek zvečer, ko so Voditelji izbirali predsednika, doma pili kakav. Vprašanja so bila usmerjena na napačne naslovnike, saj so predsednika Sveta Evropske unije in njegovo visoko predstavnico za zunanjo in varnostno politiko izbrali voditelji izvršnih vej

Prispeval Jernej Prodnik
Torek, 24 November 2009 00:00

oblasti posameznih držav (torej predvsem predsedniki vlad oz. premieri). Vprašanja evro-parlamentarcev so bila torej skoraj šaljive narave, v stilu, »*ko ste že ravno tam nekje, zgoraj na zemljevidu, in morda malce spremljate zadeve*«

. Podobno, kot bi za mnenje vprašali

Jožefa Jerovška

,
Karla Erjavca

in

Bojana Kontiča

. Zakaj za vruga bi za mnenje vprašali te ljudi, razen če imamo res dober smisel za humor?

Dokler imajo skoraj vse niti v rokah - tako dejansko kot predvsem simbolno (predstavljanje preko medijev, reproduciranje skoraj izključno nacionalistične simbolike in kulture, odsotnost kakršnegakoli evropskega socialnega modela) - nacionalni politični predstavniki je, če podamo primer, kontradikcija med državljani Evrope in državljani Slovenije (oz. druge naključne države) na čisto vseh nivojih prevešena v stran slednjih, saj se Slovenstvo obnavlja na vsakem koraku, o resničnem Evropejstvu pa ni ne duha ne sluha*. Kratkovidni predstavniki nacionalnih držav si seveda nočejo dovoliti dodatnega jemanja moči, ki bi sledila prenašanju na evropsko raven in s tem prešla v roke drugih politikov, čeprav je povsem jasno, da si zaradi globalistične mobilnosti kapitala, ki ne gleda na meje, s tem dolgoročno žagajo vejo, na kateri sedijo.

Paradoks Unije je torej popoln: vsi politiki bi imeli močno Evropsko unijo, ampak le tako, da bi vso moč obdržali sami, saj nočejo rizika, ko bi lahko bili ob del moči; imeli bi združeno in trdno Evropo, ki je predpogoj za prejšnji stavek, a le tako, da bi obdržali močne nacionalne države; imeli bi Evropejce in evropsko volilno telo, a le ob predpogoju, da bi jih lahko izvolili le državljani lastne države (pa še to v telo, ki ima relativno malo moči na evropski ravni). Poleg teh nujnih predpostavk pa je potrebno upoštevati tudi, da bi imeli pro-evropsko emancipirane medije, a le, če pišejo predvsem o njih in njihovih podvigih; imeli bi čim več priseljencev, a nujno dobro izobražene, tiste »z dodano vrednostjo«, za ostale o(b)staja Trdnjava Evropa, ki se požvižga na ostale; in tako dalje in tako naprej. Torej, če povzamemo, imeli bi vse najboljše in vse privilegije iz obeh strani, sedeli bi na dveh stolih, redno spodbujali nacionalistična čustva, obenem pa gojili res evropsko politiko in bili pravi kozmopoliti. *Jok, brate, ...*

* Pardon, oprostite moji ignoranci: pet sekund na Dnevniku, manj kot Obama, deset vrstic v časopisu, manj kot Putin, in tri prelepe table na sosedovi zelenici, da projekt kurje farme delno sofinancira Evropska unija.

Svoje strinjanje ali nestrinjanje s kolumnisti Bajte lahko zmeraj izrazite na [Bajtinem forumu](#). Gre za (že lep čas) največji koroški forum, ki ima prek petsto registriranih uporabnikov, na njem pa vsakodnevno potekajo debate o politiki, zabavi, športu in še čem.